

Former, vil der blive taget paa det paa en saadan Maade, at baade Samfundet og den enkelte Samfundsborger kan være tjent dermed. Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Forslaget saavel til den højtærede Ministers som til Tingets Velvillie.

Landbrugsministeren (Ole Hansen): Maa jeg begynde med at gøre opmærksom paa en Bestemmelse, som findes i Loven af 22. April 1904 om Tilvejebringelse af Jordlodder for Landarbejdere, en Bestemmelse, som ganske kort siger, at denne Lov underkastes Revision i Rigsdagssamlingen 1908—09. Jeg gør opmærksom paa dette, fordi det forekommer mig, at naar vi have en saadan Bestemmelse i en Lov, og Loven altsaa maa betragtes som rent midlertidig, er det det rigtigste og det fornuftigste at lade Spørgsmaalet om Revision af eller Forandringer i en saadan Lov ligge, til Loven kommer frem til Drøftelse, naar Tidspunktet for dens Varighed udløber. Mod denne Bestemmelse blev der, da vi for to Aar siden havde Sagen til Forhandling, ikke rejst en eneste Indvending, og alle de ærede Forslagsstillere til den her foreliggende Sag stemte for denne Bestemmelse uden at gøre det mindste Forsøg paa at faa den anderledes.

Det forekommer mig, at vi aldrig have haft Forslag fremme om Forandringer i saadanne midlertidige Love — jeg er ikke fuldkommen sikker paa det —, og jeg kan kun tænke mig en Grund til, at vi skulle gøre det, og det var, at den Lov, der var gældende, var af en saadan Beskaffenhed, at den paa et eller andet Punkt maatte siges at være ubrugelig. Men saaledes forholder det sig jo ingeniunde med Loven af 22. April 1904. Det første Aar, den gjaldt, Finansaaret 1905—06, blev der ydet Tilsagn om Udlaan til at oprette Husmandsbrug til et Beløb af 2,973,230 Kr., og i det følgende Aar, Finansaaret 1906—07, er der givet Tilsagn til Kommissionerne om Udlaan af 2,992,054 Kr. Nu er det muligt, at enkelte af disse Udlaan ikke ville komme til Anvendelse. Det kan af en eller anden Grund ske, at en Landarbejder trækker sig tilbage, idet han ikke mener at kunne faa Brug for det Beløb, der er stillet til hans Raadighed. Men det bliver kun mindre Beløb, der her bliver Tale om, og man tør efter den Brug, der gøres af Loven, anse det for sandsynligt, at naar de 5 Aar, som Loven skal gælde, ere gaaede, ville alle de 15 Mill. Kr., der efter Loven ere stillede til Raa-

dighed, være anvendte. Jeg fremhæver dette for at vise, at selv om der kan være en eller anden Mangel ved Loven af 22. April 1904 — en Lov kan altid kritiseres og vil altid blive kritiseret, selv om den er aldrig saa god —, viser dog Brugen af denne Lov, at den vil være i Stand til at gøre sin Nytte. Det er derfor min Opfattelse, at Spørgsmaal om Forandring i denne Lov, før dens Gyldighed udløber, ikke vil føre til noget. Det er min Opfattelse, at den Tid, som Rigsdagen vilde benytte til at drøfte Ændringer i denne Lov, vil være fuldstændig spildt.

Der er derfor ikke for mig nogen særlig Anledning til at komme udførlig ind paa en Omtale af det foreliggende Lovforslag. Men jeg vil dog ikke nægte mig nogle Bemærkninger, særlig vedrørende Spørgsmaalet om Selveje eller Fæste. Jeg vil da straks sige, at jeg hører til dem, der finde, at Selveje ubetinget er den bedste Besiddelsesform for Landbrug. Jeg tror, at Tiden har vist dette. Dette, at Folk ere sikre paa, at det Arbejde, de nedlægge paa deres Jord, vil komme enten dem eller deres Familie til gode, tror jeg i alle Forhold vil virke ansporende for dem til at bruge deres Kræfter i saa vid en Udstrækning, som det overhovedet er muligt. Og hvis man vil gennemgaa de mange og lange Forhandlinger her paa Rigsdagen fra den Tid, da Spørgsmaalet om Fæstes Overgang til Selveje var under Forhandling — og det var, som bekendt, i en længere Aarrække —, vil man finde, at alle vore bedste Mænd fra den Tid vare stemte for Selveje og virkede derfor af alle de Kræfter, de havde. Jeg skal saaledes nævne Tscherning, Balthasar Christensen, Grundtvig, Lehmann, Alberti, J. A. Hansen, Winther. De have alle udtalt sig varmt for Overgangen fra Fæste til Selveje. Ja, selv en af de nuværende Forslagsstillere, som den Gang havde Sæde i dette Ting, det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe), har da haft Ordet om denne Sag og paa det varmeste anbefalet at arbejde for at komme over fra Fæste til Selveje.

Jeg tror, som sagt, at dette er den bedste Besiddelsesform, og at de Aar, der ere gaaede, have vist dette. Det er min Opfattelse, at hvis vi ikke havde haft saa meget Selveje, som vi have rundt omkring i Landet, havde navnlig det mindre Landbrug ikke staaet nær saa højt, som det for Tiden staaer. En Ting er jo absolut afgjort, at hvis vi vare blevne ved Fæste, havde vi ikke haft et nær saa stort Antal